

Казан шәһәре Мәскәү районы «катнаш төрдәге 234 нче балалар бакчасы»

**Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның коммуникатив усешенә
туган телдә укыту һәм тәрбияләу аша предмет ара үсеш
тирәлегенәң йогынтысы**

Әзерләде: Бикмуллина Р.З.

ФГОС таләпләре буенча предмет ара үсеш тирәлеге нәтижәле тәрбия эшчәнлегенә төп шартларыннан берсе булып тора.

Мәктәпкәчә белем бирү учрежденияләренә ФГОС таләпләренә туры килгән биш юнәлешнең берсе булып социаль-коммуникатив(ижтимагый аралашу) үсеше санала.

Баланың камил үсеше өчен туган телне саклау мөһим шарт булып тора.

Бакча балаларының коммуникатив мөмкинлекләрен киңәйтү өчен өч чыганақ бар:

1. өлкәннәр белән даими аралашу;
2. күрү, ис сизү, ишетү, тәм, тоемлау һәм төрле хәрәкәтләр аша сүзнең мәгънәсен ныгыту;
3. әдәбият, сәнгатькә кызыксыну уяту.

Предмет ара үсеш тирәлеге ФГОС ның яңа таләпләренә туры килә. Төп бурыч балаларда уңай эмоциональ хәләр булдыру; үзлектән эшләүне һәрвакыт мактау зарур.

Эш төрләре:

1. хәл ителәсе ситуация тудыру;
2. эзләнүле ижади бирем;
3. сюжетлы, рольле уеннар, күңел ачу;
4. өйрәтүле халық һәм дидактик уеннар, театр кую;
5. күңел ачулар;
6. интерактив уеннар, презентация;
7. әңгәмәләр;
8. әдәби әсәрләр уку;
9. турыдан - туры белем бирү эшчәнлеге.

Туган телдә сөйләшү, сөйләм телен үстерү мәктәпкәчә яшьтәге бала өчен мөһим казаныш булып һәм хәзерге вакытта балага тәрбия һәм белем бирүнең төп нигезе буларак карала.

Белем бирү жирлеге бер яктан тәрбияви һәм белем биру мәсьәләренә уңай чишелеш алырлык итеп, икенче яктан баланың сәламәтлегенә зыян килмәслек итеп оештырылырга тиеш.

Нәтижәле эшчәнлекнең төп нигезе булып предмет ара усеш тирәлеген оештыру санала.

Туган телне өйрәтүдә уңышка ирешү өчен бер яктан балага шәхес буларак якын килү зур роль уйнаса, икенче яктан тел үсеше тирәлеген булдыру да зур әһәмияткә ия.

Туган телдә сөйләшергә өйрәнү ул сүз һәм әйтемнәрне ятлап өйрәнү генә түгел, ә башка милләт халыклары мәданиятына толерантлы мөнәсәбәт тәрбияләү, аның горелф-гадәтләре, йола бәйрәмнәре белән, шулай ук фольклор һәм әдәби әсәрләре, әкиятләре, уеннары белән дә танышу икәннен ассызыкларга кирәк.

Милли төбәк компоненты куллану тәрбиячеләргә эшчәнлекне хатасыз, төгәл оештырырга ярдәм итә. Кулланыла торган бөтен методик алымнар, белем бирү чаралары, күргәзмә һәм өләшә торган материаллар, кулланыла торган әсбәп һәм жиһазлар үстерү һәм укыту сыйфатын булдырырга һәм сакларга тиеш.

Татарстанда укыту үсешен тормышка ашыру максатыннан укыту-методик кулланма эшкәртелгән.

Сөйләм үстерү үзәге түбәндәге мәсьәләләрне чишү өчен хезмәт итә:

1. актив сузлар белән телне баету;
2. грамотага өйрәту;
3. сөйләмнең аваз культурасы;
4. бәйләнешле сөйләм үстерү;
5. сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыру.

Кече яшьтәге балалар өчен өлкәннәр белән берлектә уен эшчәнлегә мөхим, өлкәннәрдән кабатлау әһәмиятле. Өлкән яшьтәге балаларның тирәлегә шактый байый

,төркем эчендәге узара мөнәсәбәтләр катлаулана,коммуникатив аралашу тәҗрибәсе арта. Шуңа күрә предмет ара үсеш тирәлегенә һәр бер бала яраткан эше белән иркен шөгылләнә алырлык итеп оештырылырга тиеш.

Үсеш үзәкләрен секторларга урнаштыру,уртак кызыксынулар буенча күмәкләшеп эшләу мөмкинлеген тудыра.

Предмет ара үсеш тирәлегендә бала үзен уңайлы, тыныч хис итүен белү бик мөһим, һәр бала үзенең ижади теләген чынга ашырыр өчен мөмкинлекләр булырга тиеш. Мәйданчыкны куллану балаланың кызыксынуы, яше, күмәк эшчәнлекнең максат һәм бурычларын исәпкә алып,сыгылмалы һәм төрле булуы шарт.Һәр сабий үзенең үсеш тизлегенә,дәрәжәсенә карап коммуникатив үсешкә һәм әсбапны ирекле сайлап алуына хокуклы икәннен онытырга ярамый.

Бала белән аралашканда үзенең сөйләм теленә дә игътибар итәргә кирәк:катлаулы сузләрен ачык итеп әйтәргә, сүзтезмәләрен дөрес төзү шарт.

Телне өйрәнүдә төп чыганаҡ булып милли фольклор санала.

Йомгаклап шуны әйтәсе килә, туган телдә сөйләшәргә өйрәтү эти-әниләр белән тыгыз бәйләнештә башкарылырга тиеш.

Кулланылган методик әдәбият һәм чыганаклар:

1. Васильева М.А. «Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы»
«Мозаика-синтез»-2006 ,Татарча тәржемә, «Мәгариф нәшрияте»-2006
2. Зарипова З.М.»Туган телдә сөйләшәбез» ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы-2012
3. Закирова К.В. «Балалар бакчасында эдәп-әхлэк тәрбия» Татарстан Республикасы
Мәгариф һәм фән министрлыгы 2013
4. Шаехова Р.К. «Төбәкнең мәктәпкәчә белем бирү программасы» РИЦ-2012